

HOVEDSTRØGET I GARTNERBYEN

Projektforslag

21.05.2021

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4-5
1.1 Opbygning	4-5
1.2 Baggrund	4-5
1.3 Forudsætninger	4-5
1.4 Inddragelse	4-5
2. Hovedgreb	6-7
3. Terræn	8-11
4. Regnvandshåndtering	12-13
5. Beplantning	14-23
5.1 Beplantning & Biotoper	14-17
5.2 Fokusarter	18-19
5.3 Beplantningsselementer	20-23
6. Byhaven	24-27
7. Aktivitetspladsen	28-33
8. Aktiviteter og oplevelser	34-35
9. Belægning	36-37
10. Byrumsinventar	38-39
11. Belysning	40-41
11.1 Lys & tryghed	40-41
11.2 Lyskoncept for den primære belysning	40-41
11.3 Effektbelysning	40-41
12. Trafik & tilgængelighed	42
13. Øvrige forhold	43
13.1 Forurennet jord og jordhåndtering	43
13.2 Ledninger	43
13.3 Bæredygtighedsscreening	43
13.4 Etapeplan og udførsel	43

1. Indledning

1.1 Opbygning

Dette dokument indeholder beskrivelsen af projektforslaget for Gartnerbyen i Rødovre. Udover dette dokument består materialet af et tegningssæt, samt diverse bilag (se vedlagte dokument- og tegningsliste IGB_K02_C01.1_ZTegningsliste).

Projektforslaget er udarbejdet i samarbejde mellem SLA og MOE.

I projektforslaget er der redegjort for disponering, programmering og design af hovedstrøgsforløbet, 'det grønne spor' og de to byrum 'byhaven' og aktivitetspladsen'. Derudover beskrives regnvandshåndtering, trafikshåndtering, tilgængelighed, materialer, byrumsinventar, belægningsprincipper, belysning, terrænbearbejdning og beplantningsprincipper.

1.2 Baggrund

MOE og SLA har indgået aftale med Rødovre Kommune om totalrådgivning på Hovedstrøget i Gartnerbyen. Hovedstrøget indgår i helhedsplanen for Bykernen, som blev vedtaget af Rødovres kommunalbestyrelse i 2017. Der er i helhedsplanen lagt vægt på at skabe et attraktivt forløb af byrum, der gør det oplevelsesrigt at færdes gennem Bykernen. Dette forløb kaldes Hovedstrøget.

Udvikling af Bykernen sker i etaper, hvor nye bygninger skal opføres, før gamle bygninger kan rives ned, for at skabe plads til nye formål. Hovedstrøget grænser således op mod byggefeltet, hvor projektstaderne spænder fra *ikke planlagte* til *under udførelse*. De varierende grænseflader er håndteret ved fastsættelse af en række forudsætninger ved projektopstart, som løbende følges op via tæt dialog og sparring mellem bygherre og rådgivere.

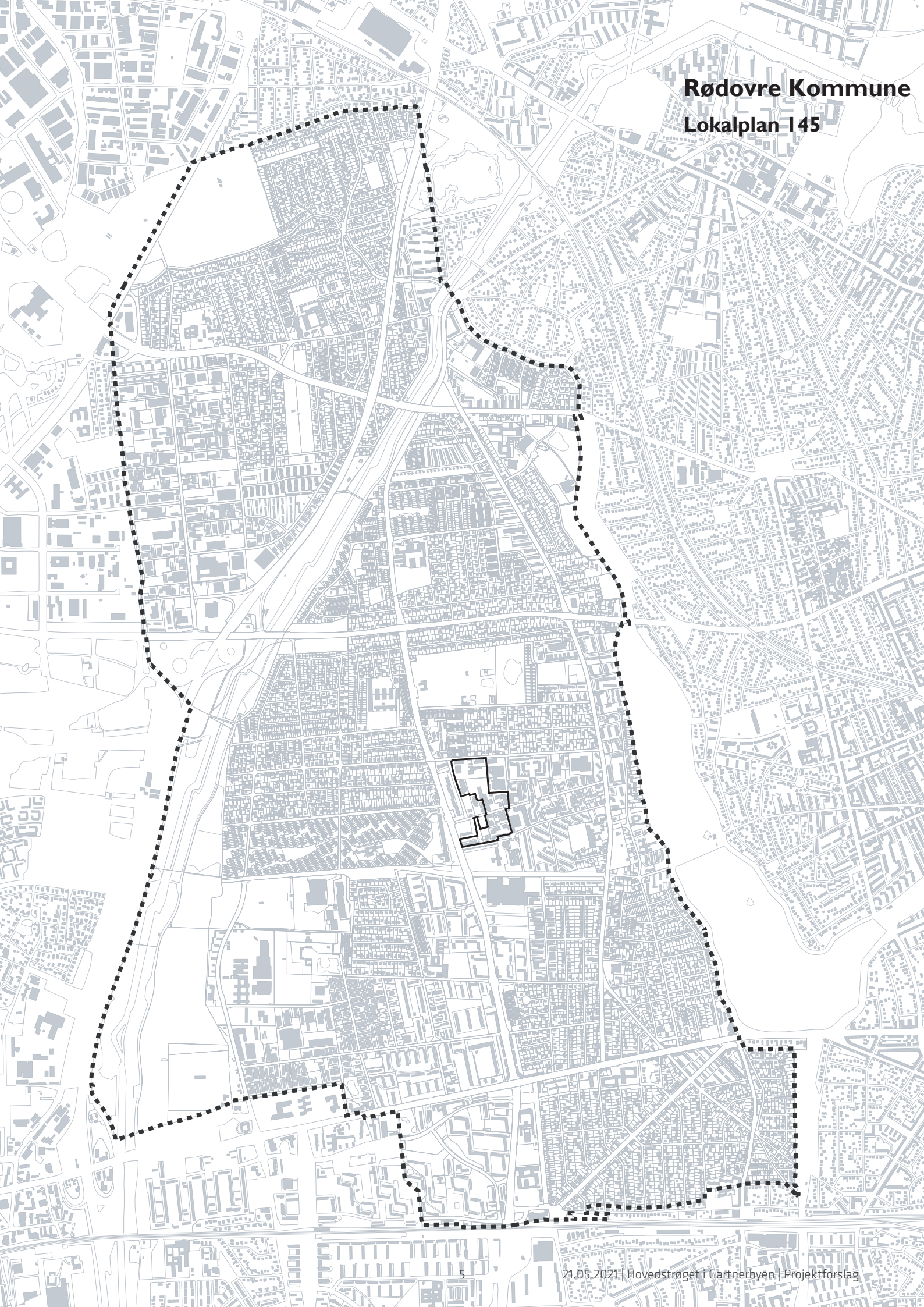
1.3 Forudsætninger

- Forudsætningsliste udarbejdet af MOE som gældende grundlag / aftaledokument for projektet
- Lokalplan 145 - Karrébyen incl. designmanual
- Lokalplan 144 - Næsbyvej og Egegårdsvej
- Resultater fra borgerinddragelsen i forbindelse med Hovedstrøget
- Forsyningsplan for Karrebyens (stikledninger) - Foreløbig skitse
- HOFOR, 03.12.2020 - Notat: Afledning af regn- og spildevand fra oplandet til Hovedstrøget i Karrebyen, Rødovre
- HOFOR, 04.01.2021, rev. 5.0 - Notat: Indledende hydrauliske analyser vedr. håndtering af regnvand ifm. byudvikling af Bykernen.
- HOFOR, 14.01.2021 - Krav og Principper for Forsyning af Bykernen, Rødovre, Udkast 4.0
- Forprojekt fra Orbicon - Bilag_D Karrebyen_modelfil_23092020.dwg

1.4 Inddragelse

I forbindelse med lokalplan 145, der danner rammerne for Hovedstrøget i Gartnerbyen, har der været afholdt borgermøde. Der har desuden været afholdt dialogmøde med naboer og grundejere til lokalplanen og herunder det kommende hovedstrøg. For at sikre at borgernes perspektiv indgår i beslutningsgrundlaget for den endelige udformning, har der også været afholdt en supplerende borgerinddragelse i form af en byvandring med tilhørende workshop.

Resultaterne fra borgerinddragelsen har været benyttet af rådgiver som et inspirationskatalog og et vigtigt programmeringsværktøj igennem hele projekteringsforløbet.

2. Hovedgreb

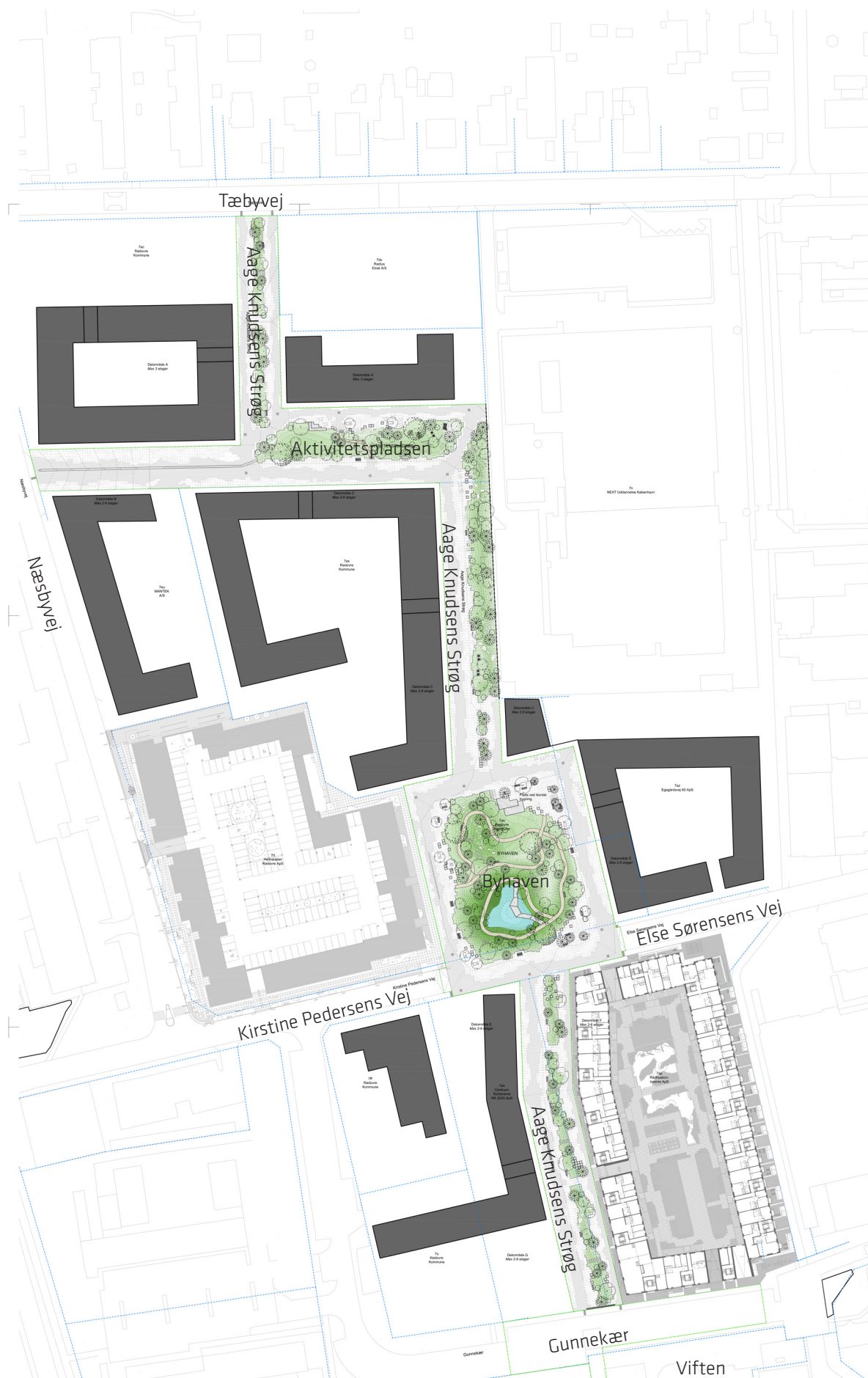
Det tidligere erhvervsområde nord for Rødovre Rådhus beliggende midt mellem de to naturområder Vestvolden og Damhussøen skal omdannes til en ny levende bydel kaldet Gartnerbyen. Der har tidligere været gartneri i området, deraf navnet Gartnerbyen. Den nye bydel vil blive opført som klassiske karréhuse i op til 6 etager og rækkehusbebyggelser i planens nordlige område i 2-3 etager. En enkelt bygning midt i området vil fungere som et særligt signalhus eller pejlemærke for bydelen.

Gartnerbyen er orienteret omkring et nord-sydgående grønt fodgængerstrøg, der binder hele bydelen sammen og skaber forbindelse mellem Viften i syd og Tæbyvej i nord og Næsbyvej i vest. Hovedstrøgets nye navn bliver Aage Knudsens Strøg opkaldt efter grundlæggeren af det tidligere store gartneri i området. Aage Knudsens Strøg udlægges som gågade med cykelkørsel tilladt. Den del af Egegårdsvej som ligger vest for Aage Knudsens Strøg vil blive omdøbt til Kirstine Pedersens Vej og den østlige del af Egegårdsvej vil få navnet Else Sørensens Vej.

Aage Knudsens Strøg er indrettet med henholdsvis en større belagt flade langs facaderne, samt et centralt grønt spor der både skal håndtere regnvand fra Aage Knudsens Strøg og fra de tilstødende bygninger, men samtidig fungere som et karakterskabende og rekreativt gennemgående element i bydelen. Det grønne spor udvider sig til to centrale pladser, henholdsvis 'Aktivitetspladsen' og 'Byhaven' som tilbyder forskellige typer af naturoplevelser, ophold og aktiviteter.

Visualisering af Aage Knudsens Strøg sydlige ende set i retning mod Byhaven

Oversigtstegning - ikke målfast

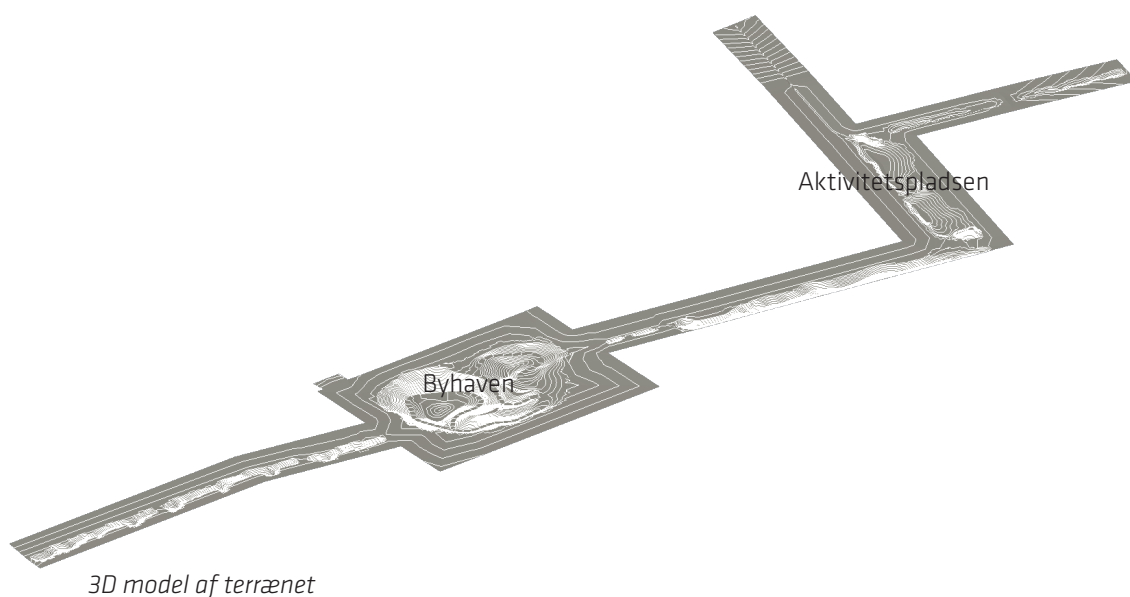
3. Terræn

Hovedstrøget indrettes med et gennemgående grønt spor som anlægges som en beplantet lavning i terrænet. Det grønne spor vil fungere som et identitetsskabende bærende element i Gartnerbyen, og vil udover at kunne håndtere regnvand også fungere som rekreativt område.

Da Hovedstrøgets påkrævede brandredningsarealer udgør en væsentlig begrænsning i forhold til hvilke arealer der skal anlægges med en fast belægning, vil lavningens linjeføring blive mindre slynget og organisk i sit formsprog end oprindeligt skitseret i designmanualen. Det er dog vigtigt at terrænet i det grønne spor får et naturligt og varieret udtryk, så det ikke fremstår som et teknisk anlæg, men i stedet byder på spændende rumligheder og understøtter forskellige opholds- og aktivitetsmuligheder. Det grønne spor anlægges derfor med varierende tværprofiler og en "tandet" og irregulær kantafrænsning. Terrænets hældninger vil således variere fra 25 – 500 promilles fald. De stejleste hældninger er således 1:2, svarende til 500 promilles fald eller 50 cm pr. meter.

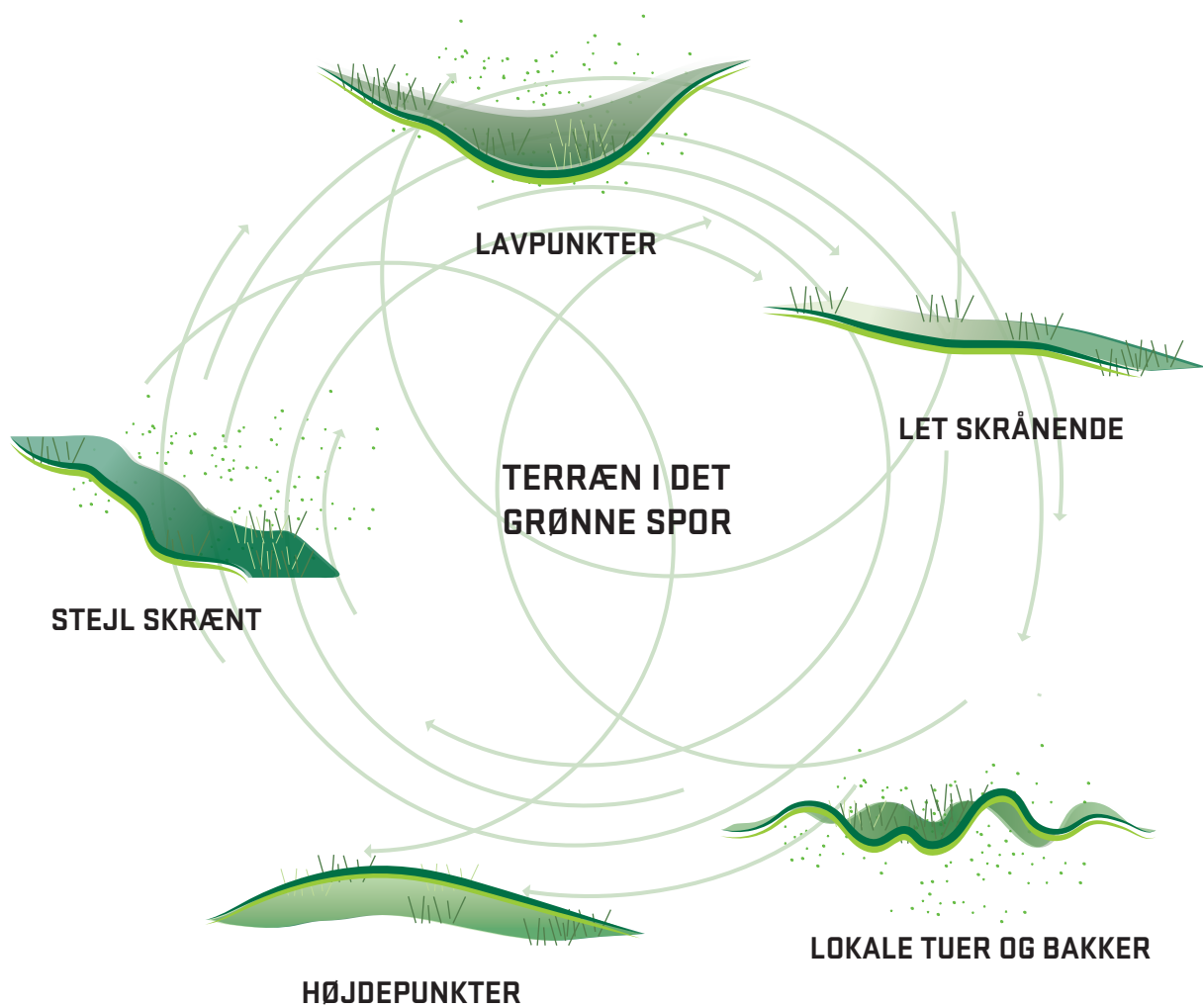
Terrænet i Byhaven og på Aktivitetspladsen er udformet, så der fortsat er mindre flader med forholdsvis fladt terræn til brug til ophold og mindre pladskrævende aktiviteter.

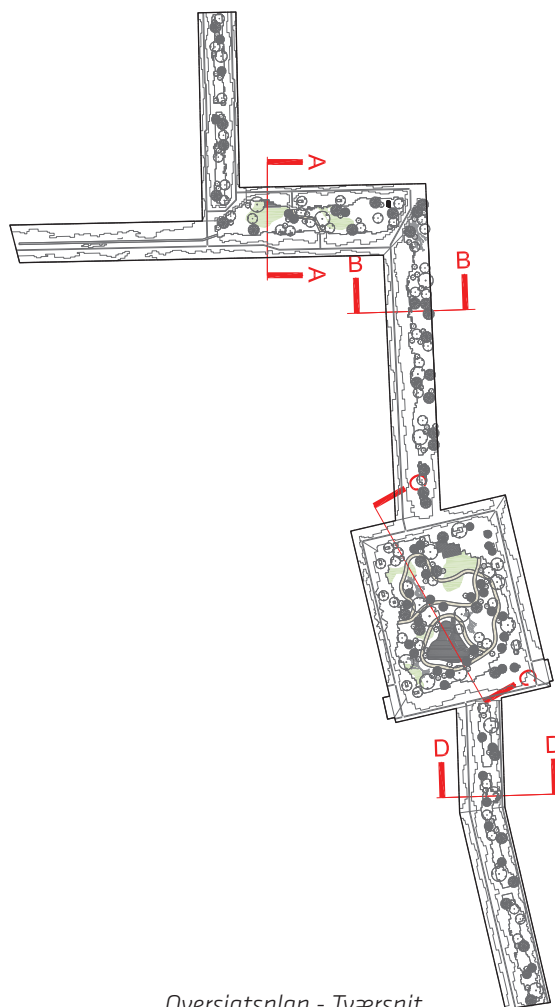
I udformningen af terrænet er der ligeledes lagt vægt på, at der fortsat er stor tilgængelighed for alle igennem Byhaven og Aktivitetsparken. Det nye terræn må ikke blive en hindring for brugen af området.

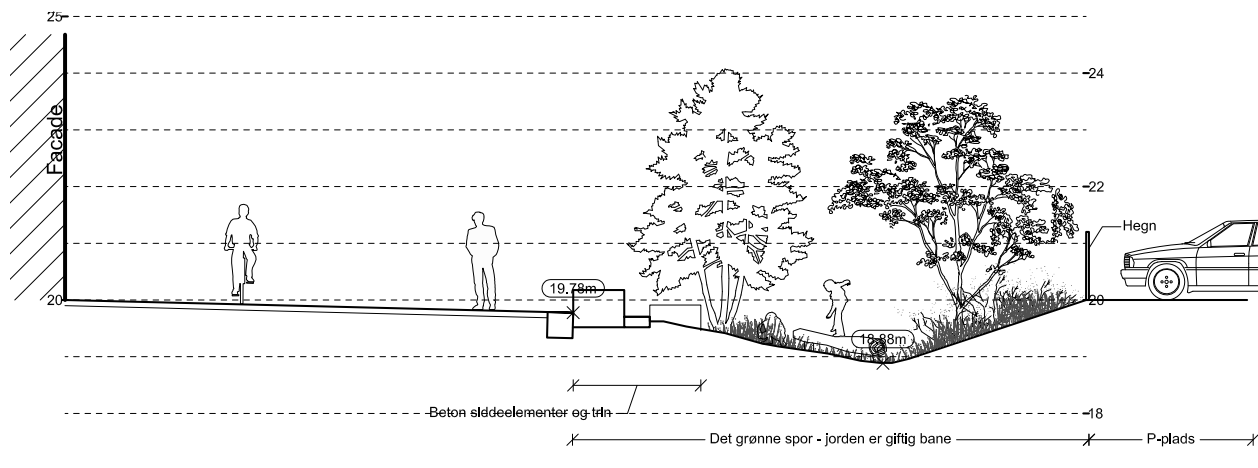
3D model af terrænet

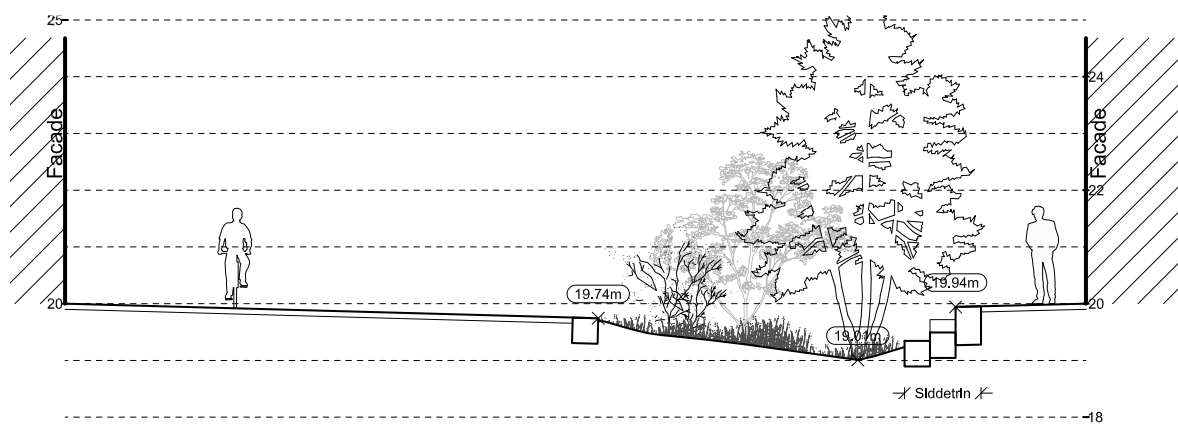

Oversigtsplan - Tværsnit

Tværsnit B-B igennem den nordlige del af Aage Knudsens Strøg - Skala: 1:75

Tværsnit D-D igennem den sydlige del af Aage Knudsens Strøg - Skala: 1:75

4. Regnvandshåndtering

Lavningerne i Hovedstrøgets grønne spor vil opsamle alt overfladevand fra strøgets belægnings. Det grønne spor håndterer således alt hverdagsregn inden for projektområdet og har kapacitet til at håndtere en 5 års regn med klimafaktor 1,54 inden at vandet går i kontrolleret overløb enten via terræn og/eller via styret afløbsregulering. Det grønne spor har et længdefald mod Byhaven, der ved ekstremregn har funktion som områdets primære forsinkelsesbassin. Byhaven anlægges med det laveste punkt i kote 16.30. I dette område vil der i størstedelen af året stå permanent vand til omkring kote 16.60. Det permanente vandspejl har et overfladeareal på cirka 50 m² og vil kun udgøre en mindre del af Byhaven.

De enkelte delstrækninger af det grønne spor forbindes via kuppelriste og ledninger under Hovedstrøget for at skabe et sammenhængende system og derved opnå størst mulig kapacitet. Den maksimale kapacitet opnås ved et vandspejl i kote 19.60 og er på 2.700 m³. Fra Byhaven etableres der udløb i kote 16.60, hvorfra vandet via ledning ledes til tilslutningspunktet i Gunnekær.

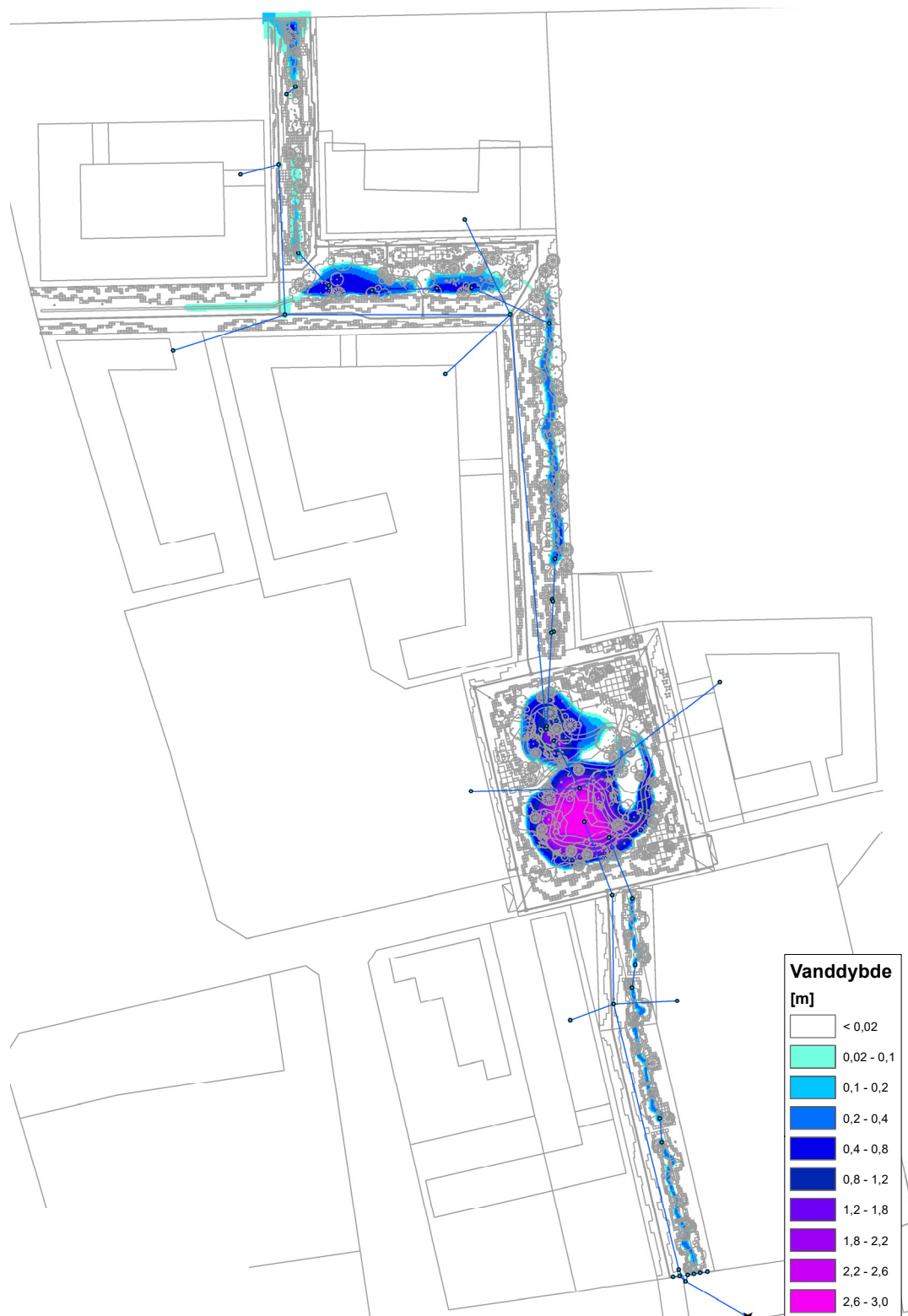
Den sydlige del af Hovedstrøget fra Byhaven og ned til Gunnekær anlægges som skybrudsvej, med længdefald mod tilslutningspunktet i Gunnekær. Skybrudsvand, der strømmer på overfladen mod Gunnekær, opsamles i en større linjeafvanding ved Gunnekær for opsamling og tilledning til offentlig kloak. For at styre vandets strømningsretning etableres der ligeledes vandskel i kote 20 i hele hovedstrøgets forløb for at sikre at skybrudsvandet ikke strømmer ud af områdets sideveje men ned mod Gunnekær i syd.

Der er foretaget hydrauliske beregninger i Mike Flood for bestemmelse af vandets strømning på terræn samt bestemmelse af stuvningsvolumener i det grønne spor. Stuvningensniveauet ses af figuren på modsatte side.

Af oversvømmelseskortene ses det, at der ved designregnen, 5 års-regn samt klimafaktor 1,54, vil stå cirka 3 meter vand i Byhaven, hvor forsinkelsesbassinet er dybest. Derved stuver vandet op til lige under den planlagte overløbskote på 19.60.

Det er ikke endelig afklaret med HOFOR, hvorledes vandet fra byggefeltene skal tillede deres vand til det grønne spor, så der er regnet på et foreløbigt trace samt antagede koter og ledningsdimensioner for HOFORs system.

Kriterier for regnvandshåndtering er fastlagt af HOFOR samt bestemmelser givet i Spildevandsplanen. Yderligere beskrivelse af beregningsforudsætninger samt resultater fremgår af selvstændigt hydraulisk notat udarbejdet af MOE.

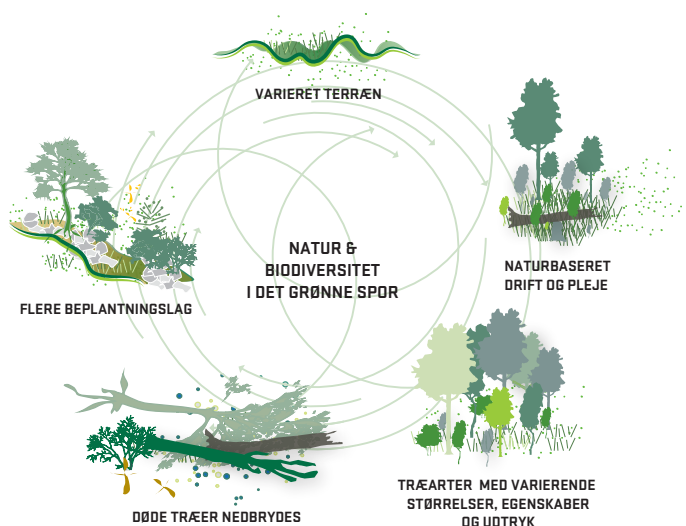
Vanddybde ved 5-års regnhændelse - 1:500

5. Beplantning

5.1 Beplantning & biotoper

Beplantningen i Gartnerbyen vil bestå af en mangfoldig blanding af robuste biotoper, som kan understøtte en lokal biodiversitet. Valget af arter vil forholde sig til parkrummets brug, både når det gælder parkrumskarakteren, men også det differentierende niveau af regnvandspåvirkning. I Gartnerbyen vil de besøgende møde en natur, med utæmmede grønne elementer. Dette kalder vi nynatur. Beplantningen byder på forskellige sanseindtryk, som lyden af insekter, duften af hyld og synet af små vilde dyr. Det er denne nynatur, der gør sig gældende for alle biotoper i Gartnerbyen. Gartnerbyen vil fremstå som et samlet projekt, hvor udtrykket på tværs af biotoper vil fremstå vildt og tilfældigt. De forskellige biotoper vil have flydende overgange og den besøgende vil ikke opleve skarpe linjer mellem de forskellige biotoper. Biotoperne skal derfor i højere grad forstås som et arbejdsredskab i relation til kommunikation, design og drift. De 4 dominerende biotoper for parken vil være:

- **Byhavebiotop**, består af beplantningselementer der indeholder både hjemmehørende og eksotiske arter, som er særligt egnede til at gro i byens og vejkantens udfordrende miljø.
- **Pilebiotop**, som er inspireret af pilekrat. Pil (*Salix*) er en pionerart, som findes på våd bund. Den kan danne et tæt og ufremkommeligt krat, hvor dødt ved skaber levesteder for mange arter. Pilebiotopen består af en række piletræer og -buske.
- **El og aske biotop**, er inspireret af elleskov. Artssammensætningen er præget af El (*Alnus*) og Ask (*Fraxinus*) med indslag af Hæg (*Prunus padus*). Enkelte steder ligger væltede træer og skaber en rigdom af småhabitater. Bundvegetationen er artsrig og varierer med fugtighedsforholdene.
- **Pomet**, består af en samling af forskellige frugttræer der er med til at styrke den historiske reference til områdets produktion af frugt. Frugttræer og buske er en god kilde til pollen og nektar, og spiller derfor også en vigtig rolle i forhold biodiversiteten. Artsvalget vil både afspejle kendte arter og mere eksotiske frugt arter.

Beplantningskoncept - Ikke målfast

Reference: Bryggervangen og Sankt Kjelds Plads, Østerbro i København

5.2 Fokusarter

Artsvalget vil helt grundlæggende bygge på at skabe en divers beplantning med et ligeværdigt forhold mellem det sociale, det biologiske, det æstetiske og det performative niveau. Derfor vil den besøgende opleve en blanding af både hjemmehørende og eksotiske arter.

Plantevalget i biotoperne vil grundlæggende understøtte den lokale fauna.

Biologer fra SLA har udarbejdet en registrering, og der er blevet valgt følgende fokusarter som forventes at indfinde sig i parken.

Enggræshoppen

Egegræshoppe lever i skove, krat, haver og parke. Den opholder sig især på egetræer, men også på andre løv- og nåletræer. Den kommer sjældent ned til jorden. Den lever mest af smådyr som eksempelvis bladlus, men den spiser også plantekost. Æggene lægges i barkrevner og klækkes normalt året efter.

Aurora

Aurora lægger æg på korsblomster, fx engkarse og løgkarse. Derfor er det vigtigt at mindst en af disse plantearter er en del af urtefloraen (løgkarse i skovbrynet). Når vejret er lunt, er hannerne meget aktive med at suge nektar, og aurora er derfor en sommerfugl, som er forholdsvis let at få øje på.

Sjagger

Sjagger er en let genkendelig drossel, som er af samme størrelse som solsorten. Sjaggeren lever af orme, snegle, insekter og bær og forekommer i åbne eller halvåbne områder med parkagtig karakter. I gartnerbyen forventes sjaggeren bl.a. at fange insekter om sommeren og spise bær (fx fuglekirsebær) om efteråret.

Lille skovhumle

Lille skovhumle er sort med orangerød hale og ofte med gul stribe på brystet og bagkroppen. Det er en lille, kompakt art, der er meget almindelig i lysåbne skove og haver. Den er korttunget og bred i sit blomstervalg, men blandt blomster er bl.a. hulrodet lærkespore, rød tvetand og døvnælde er populære. Dronningen kommer frem fra vinterdvalen i det tidlige forår, normalt i marts eller april, men den kan forekomme allerede i februar, hvis foråret kommer tidligt. Levetiden er ca. 14 uger (til juli/august).

Rødhals

Rødhals lever af snegle, insekter, orme og edderkopper. Den synger som en af de første om morgenen, og sidste om aftenen, og skaber derfor en hyggelig stemning i parker og skove. Den yngler i løvskove med en rig flora i skovbunden, hvor den finder føde. Det vil kunne forventes at se rødhalsen på jagt efter orme og insekter i skovbundstypologien.

5.3 Beplantningselementer

Biotoperne består af forskellige beplantningselementer. I Gartnerbyen vil følgende beplantningselementer være repræsenteret. Beplantningselementerne er en hjælp til at forstå driften af den bynatur som skabes i parken.

Krat

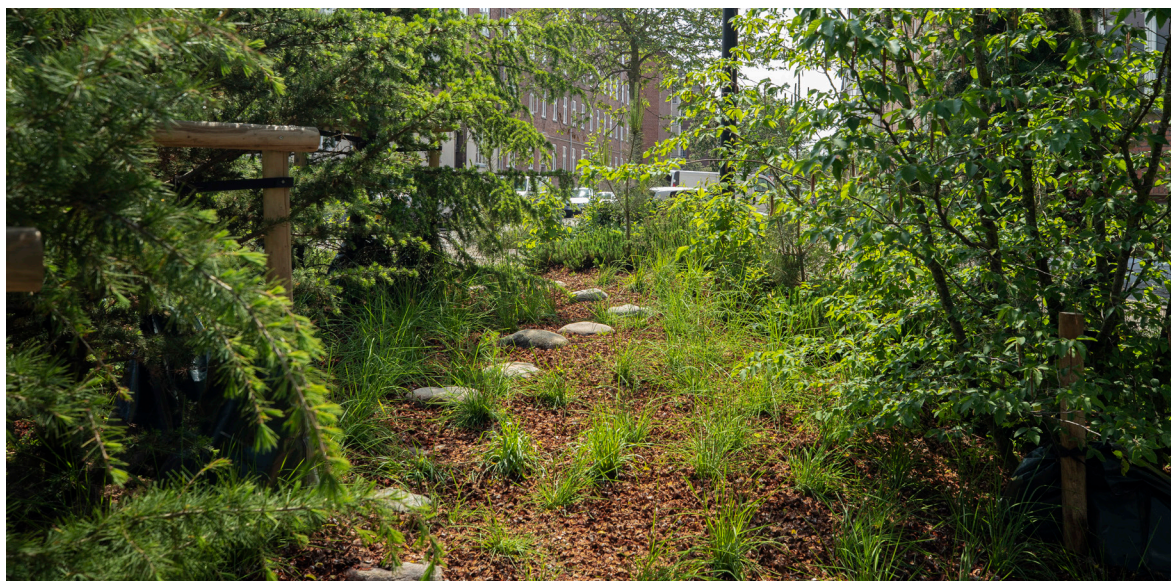
Krat er tættere beplantninger af buske og vil hovedsageligt plantes, hvor der forventes et stort slid, som på legepladserne. Arter som Hassel, Pil, Ribs og Kornel vil være repræsenteret. Krat vil både udgøre et æstetisk vigtigt element i parken, som skaber rum, men vil også være skjulested og levested for dyrelivet.

Biotopbund

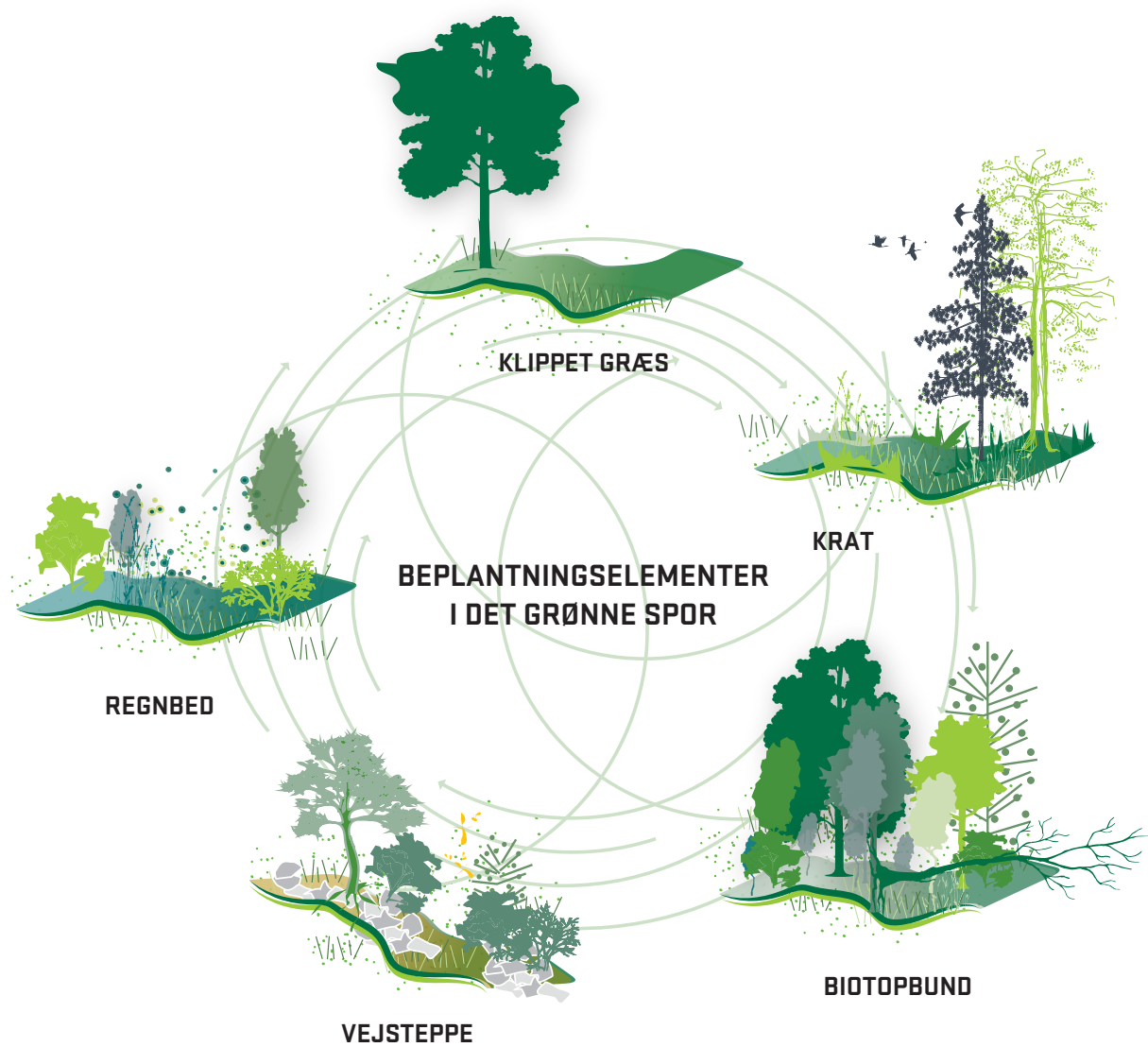
Biotopbund består af robuste staudeblandinger, som passer til de tilknyttede biotoper. Staudeblandingerne vil være dynamiske og vil ikke fremstå som monokulturer. Samtidig forventes det, at der naturligt vil ske en udvikling i takt med, at træerne bliver større, og der skabes mere skygge i biotoperne. Dette er der taget højde for i valget af stauder. Biotopbundene vil være omkranset af vejsteppe, og der vil over tid ske en naturlig udviskning mellem de to beplantningstyper, hvor arterne naturligt vil indfinde sig i begge typer.

Klippet græs

Der er større sammenhængende områder med klippet græs, som er beregnet til ophold.

Reference: Bryggervangen og Sankt Kjelds Plads, Østerbro i København

Vejsteppe

Vejsteppen består af vildtvoksende urter og græsser med kraftigt naturpræg. Vejsteppen etableres fra frøblandinger der passer til de forskellige forhold i bitoppet. Der vil være en overvægt af arter der understøtter den lokale fauna.

Træer og solitære buske

Valget af træer og solitære buske er gjort på baggrund af forskellige parametre. Herunder har vækstforholdene en vigtig andel i udvælgelsen. Mangfoldigheden afspejler sig ikke kun i arterne, men også i størrelserne. Derfor vil der blive plantet forskellige størrelser af samme type af træer og buske for at give et naturligt udtryk. Samtidig vil alle træer i parken være af solitær kvalitet, og dermed ikke opstammede. Kun hvor trafikforholdene kræver det, vil der plantes opstammede træer.

Regnbed

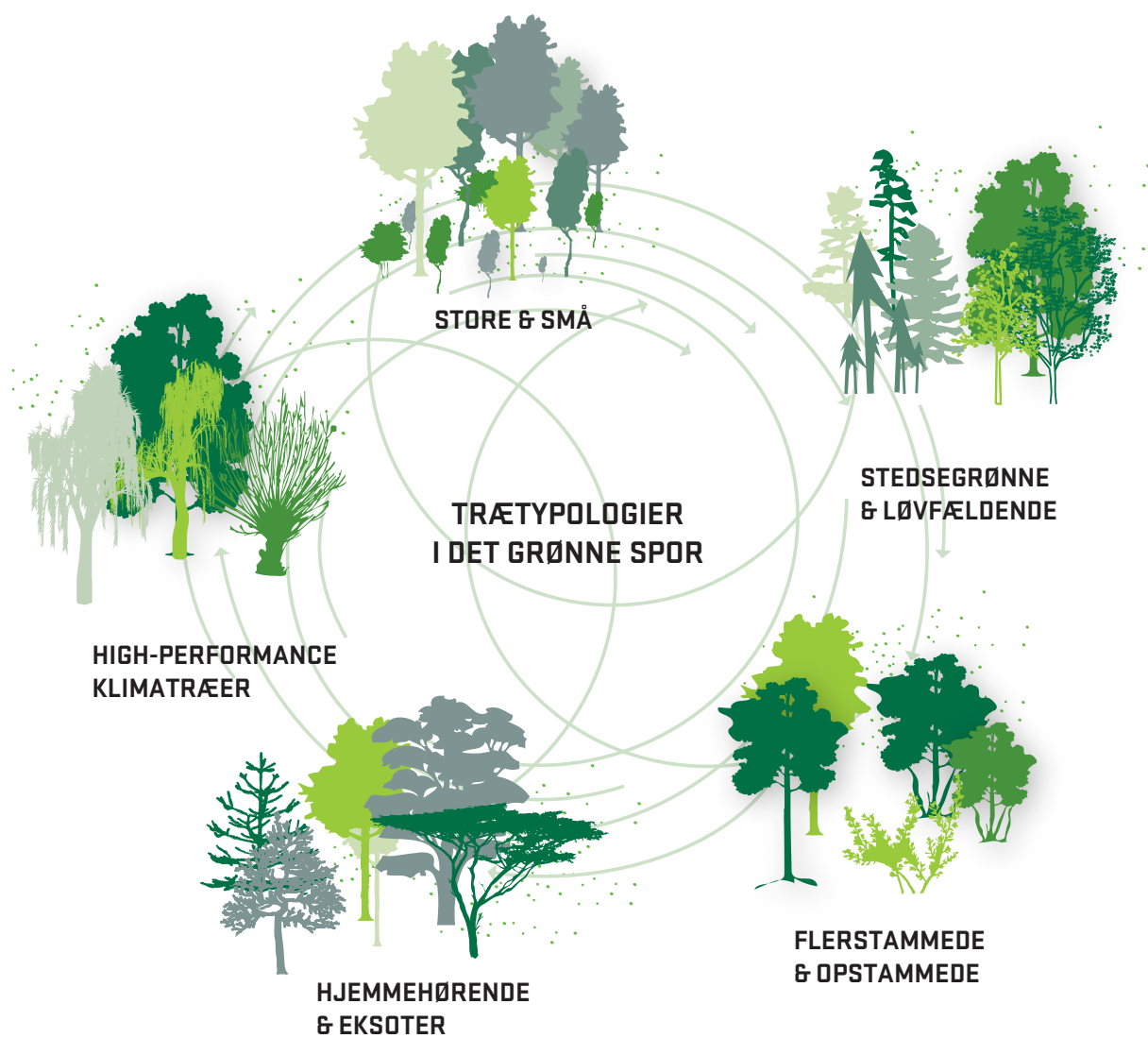
Regnbede er både et praktisk og dekorativt element. Planthesammensætningen har naturpræg og indeholder både stauder, græsser og sumpplanter. Sammen stabiliserer de både bedets kanter og bund.

Udlægning af døde træer

Dødt ved er et fundamentalt element i ambitionen om at skabe en park med høj biodiversitet.

Reference: Bryggervangen og Sankt Kjelds Plads, Østerbro i København

6. Byhaven

Som nyt centralt mødested og rekreativt byrum midt i Gartnerbyen placeres Byhaven, som er et kombineret plads- og parkrum. Byhaven er Gartnerbyens nye grønne oase og vil fremstå som en intim lommepark med naturpræg.

Det centrale og største del af byrummet udgøres af det grønne park- og haverum i midten. Denne del er yderligere inddelt i et nordligt rum som knytter sig på pladsen ved den ikoniske bygning, og et sydligt rum med et opholdsdæk og et mindre vandhul. Begge parkrum er anlagt som skålførmede og kuperede landskaber, der let kan overskues fra alle sider og som samtidig fungerer som forsinkelsesbassiner ved ekstreme regnvandshændelser. Landskabet varieres yderligere ved at indarbejde mindre bakker og slyngede oplevelsesstier rundt i anlægget. De to rum er adskilt af en tværgående sti som gør det muligt at kryds diagonalt igennem Byhaven. De slyngede stier gør det muligt at tage en "grøn" omvej gennem Byhaven fra det mere urbane og åbne rum og ind i det mere intime og grønne parkrum. I Byhaven er der mulighed for at gøre ophold i græsset eller på bænke inde i selve parken, eller på siddeplintene og det store trædæk på de belagte flader langs kanten af parkrummet.

For at øge de naturmæssige og rekreative værdier og samtidig øge mangfoldigheden i biodiversitet etableres der et mindre vandhul hvor der vil stå vand i størstedelen af året. Vandspejlet har et areal på ca. 50 m² og en dybde på 30-40 cm.

Langs bygningernes facader anlægges en befæstet flade som både fungerer som den primære gang- og stiforbindelse, men som også udvider sig flere steder og bliver til mindre pladsdannelser og opholdslommer. I den sydlige del af Byhaven vil det være muligt at krydse hen over Hovedstrøget i bil via Kirstine Pedersens Vej og Else Sørensens Vej (tidligere Egegårdsvej).

Reference: Bryggervangen og Sankt Kjelds Plads, Østerbro i København

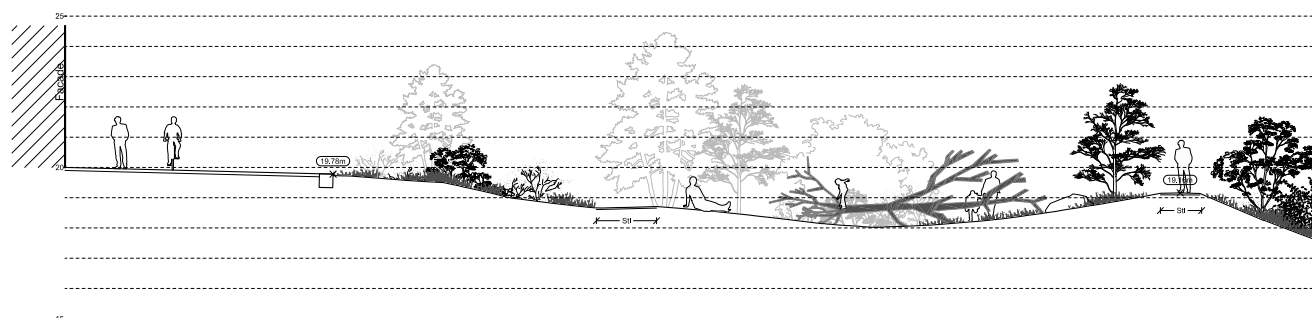

Planudsnit af Byhaven - Ikke målfast

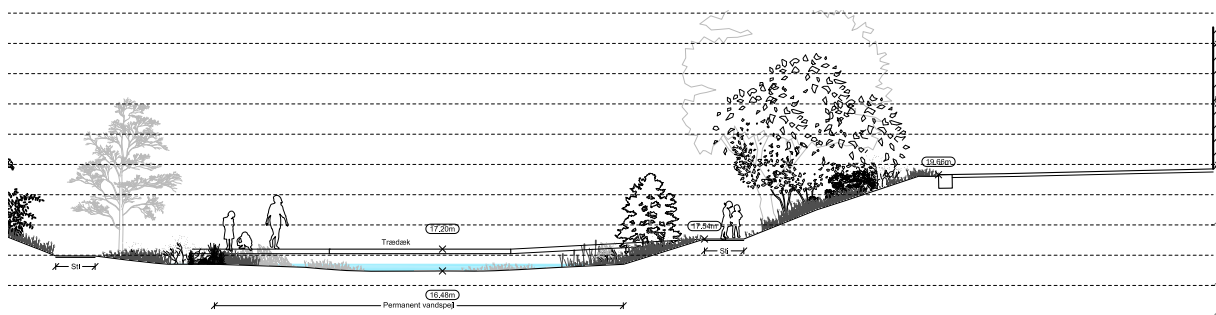

Visualisering af Byhaven set fra det vestlige strøgforløb

Tværsnit C-C igennem Byhaven - Skala: 1:250

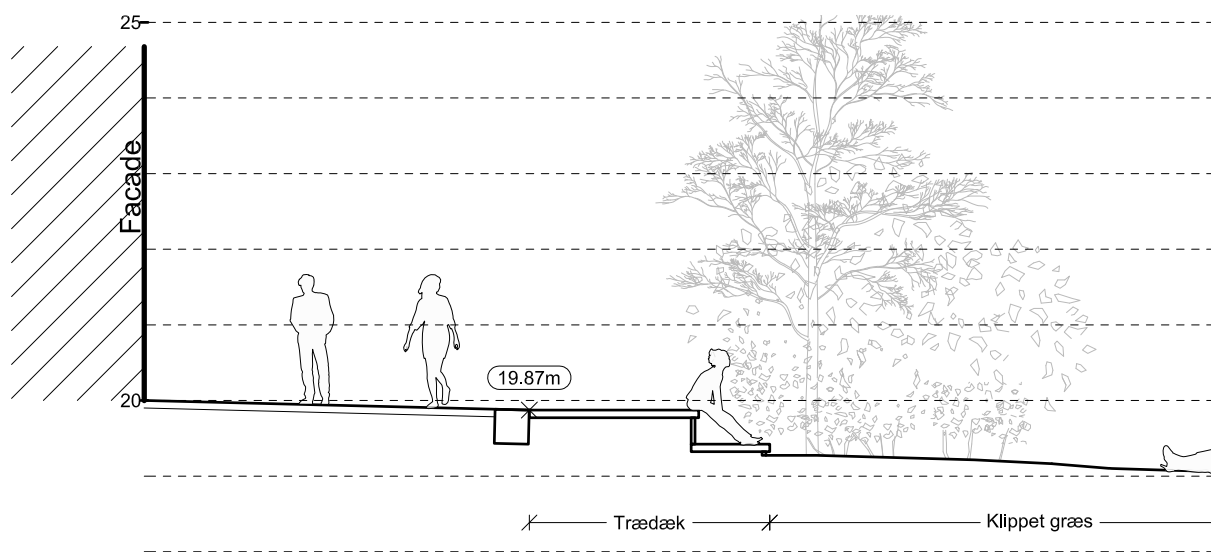

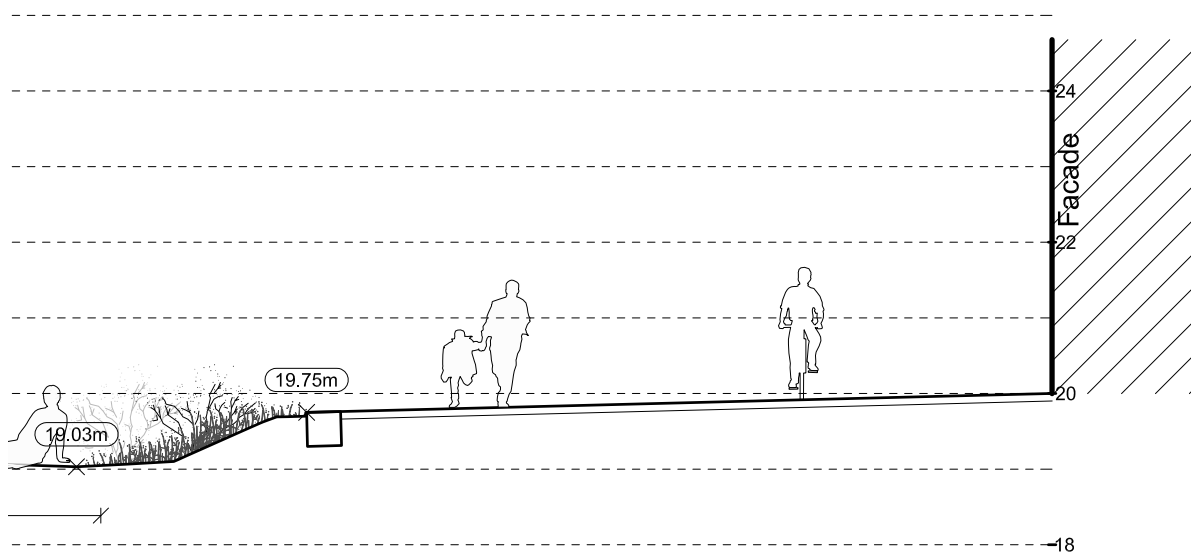
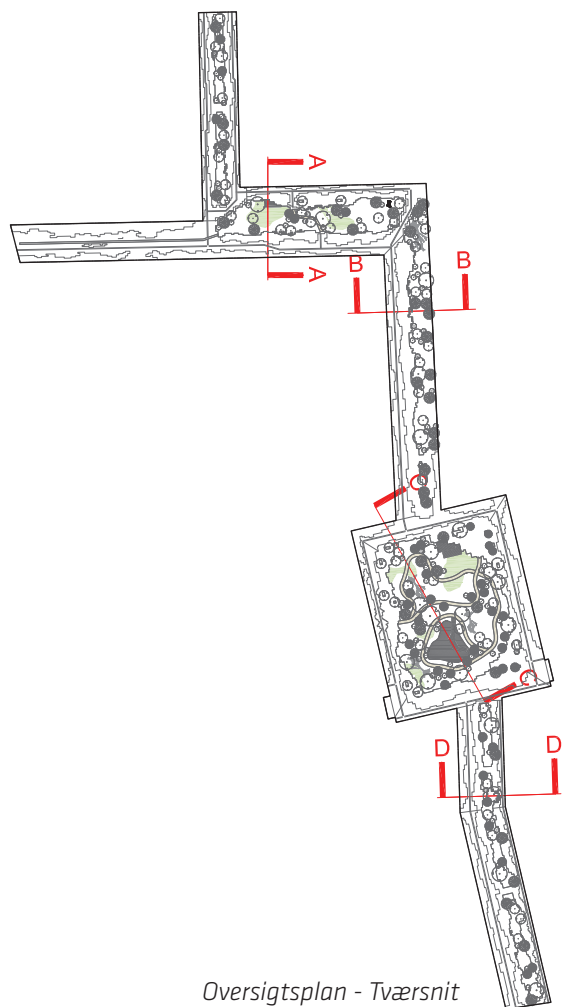
7. Aktivitetspladsen

Aktivitetspladsen er en del af det grønne spor og vil ligeledes fremstå som et grønt byrum med naturpræg (se plantegning på side 31-32). Aktivitetspladsen skal danne rammerne for de mere spontane og impulsive aktiviteter i Bydelen som eksempelvis boldspil, yoga, udendørs fitness og lignende. Pladsen indrettes derfor ikke med specifikke funktioner og byrumsinventar, men vil i stedet til at fremstå relativt åben og uprogrammeret. Terrænet anlægges derfor med en central og forholdsvis plan flade i klippet græs og med beplantede skråninger. Aktivitetspladsen udgør en væsentlig del af det samlede forsinkelsesvolumen og det laveste punkt ligger derfor 80 cm lavere end den belagte flade.

I den østlige del af aktivitetspladsen udpeges et mindre område til mere programmeret leg hvor der evt. kan placeres en mere intens og programmeret legeoplevelse.

Tværsnit A-A igennem Aktivitetspladsen - Skala: 1:150

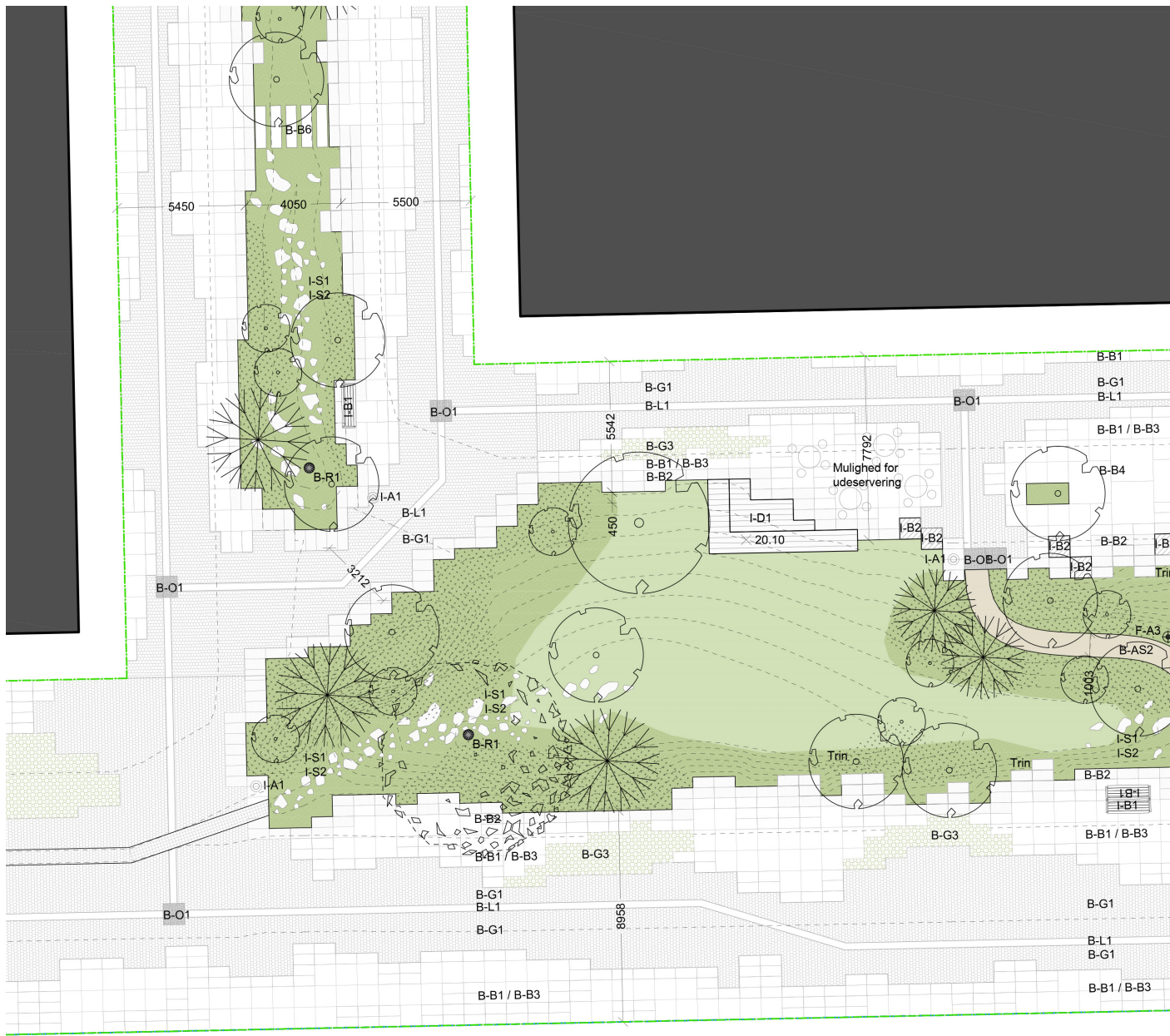

Visualisering af Aktivitetspladsen set fra det nordlige strøgforløb

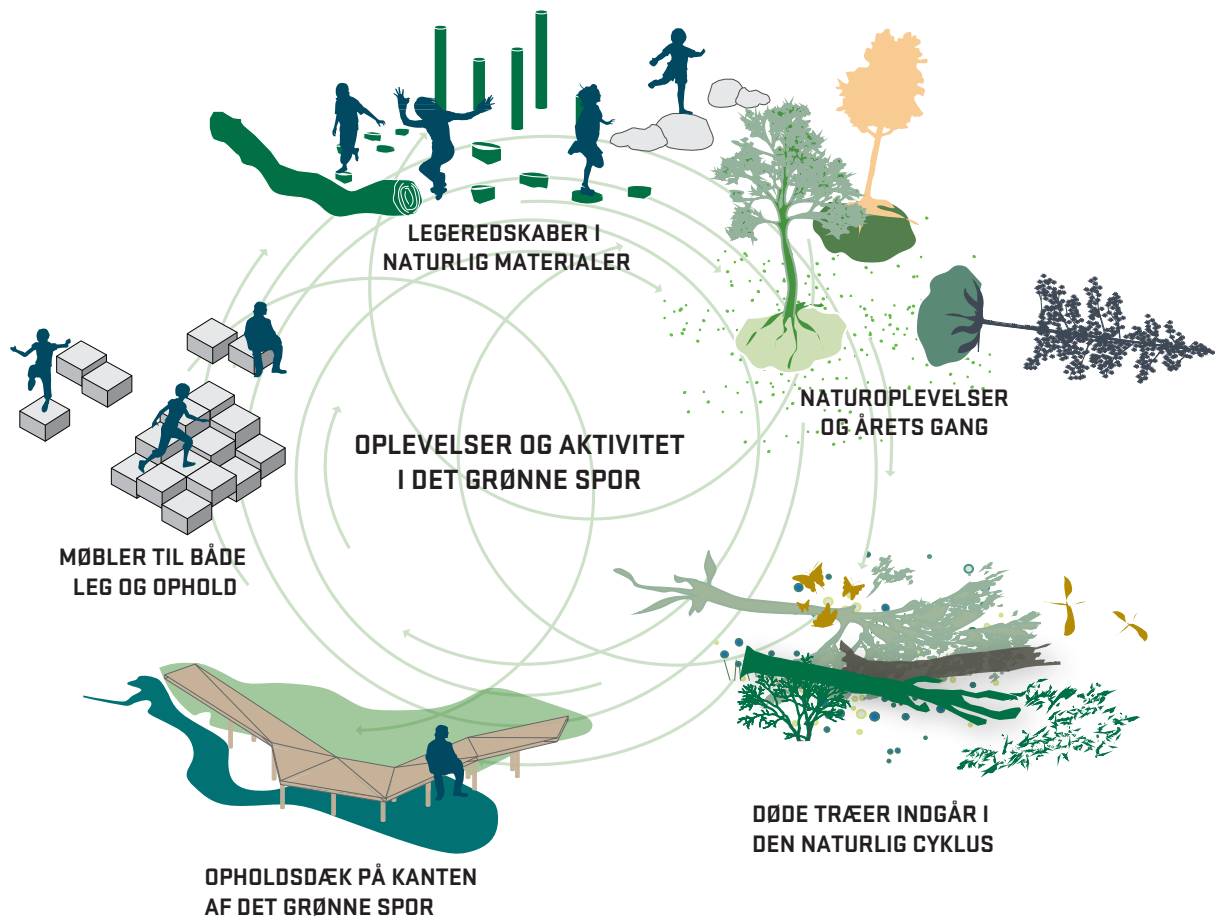
8. Aktiviter og oplevelser

Det grønne spor vil med sit varierede og "vilde" beplantningsudtryk være et spændende sted at gå på opdagelse. Beplantningen vil byde på forskellige sansemæssige og rumlige oplevelser og stemninger ned igennem hovedstrøget, Aktivitetspladsen og Byhaven, og terrænet vil med sine skråninger, bakker og lavninger indbyde til leg og motorisk udfoldelse. I det bredde forløb af det grønne spor, beliggende mellem Aktivitetshaven og Byhaven, vil der blive udlagt forskellige naturmaterialer som kampesten, træstubbe og træstammer i et sammenhængende forløb. De forskellige legeelementer vil blive indarbejdet så de fremstår som en naturlig del af terrænet og naturudtrykket i det grønne spor. På udvalgte steder vil der blive placeret mere klassisk legepladsinventar som trampoliner og rutchebaner.

Reference: Naturkraft, Ringkøbing og Lindevangsparken, Frederiksberg

Reference: Gellerup Urban Park, Aarhus

9. Belægning

Aage Knudsens Strøg befæstes med en kombination af chaussésten og betonfliser med et "tandet" og bevæget formsprog i belægningsovergangen mellem de to materialer. Fladen med de primære gangarealer anlægges med savskårne chaussésten mens opholdszoner mod de grønne spor anlægges i betonfliser i 4 forskellige størrelser. Betonfliserne lægges i enten blokforbandt eller halvforbandt med fugeretning parallelt med bygningernes facade. De 4 forskellige flisestørrelser lægges efter et tilfældighedsprincip der sikrer et mere levende og varieret belægningsudtryk i kontrast til de lineære og ortogonale retninger i bebyggelsesplanen. Langs bygningernes kantzone lægges der et smallere bånd af chaussésten for bedre at kunne tilslutte til naboejendommens belægning og derved undgå uhensigtsmæssige tilskæringer af de større betonfliser. Kanten mod det grønne spor etableres med høje betonkantsten som sikrer at belægning ikke skrider ud.

Der lægges savskårne og jetbrændte chaussésten i de primære gangarealer og omkring opholdspladser, bænke og indgangssituationer.

Den hårde belægning brydes op og begrønnes flere steder langs hovedstrøget ved at øge fugebredden mellem chausséstenene og så græs i fugerne.

Soldaterflise fra IBF - På Hovedstrøget anvendes 4 forskellige flisestørrelser, henholdsvis de 2 standardstørrelser 45x90 cm og 90x90 cm samt 2 fliser med specialmålene 45x45 cm og 180x180 cm. Alle fliser skal dimensioneres til lejlighedsvis tung kørsel med en tykkelse på 10 cm og den store 180x180 cm flisen skal evt. forsynes med armeringsjern.

Belægningsprincip - Planudsnit 1:50

10. Byrumsinventar

I Gartnerbyen anvendes der 2 typer af primære opholdsmøbler, henholdsvis betonplinte og den klassiske Rødovrebænk.

Betonplintene vil have de samme planmæssige dimensioner som den korresponderende 90x90 cm flise, men vil hæve sig op af belægningen til en siddehøjde på 45 cm. Den samme plint anvendes til at skabe terrasserede opholdstrapper langs det grønne spor, men her med varierende trin- og siddehøjde. Betonplinten forsynes flere steder med en topbeklædning af træ som er mere behagelig at sidde på.

Rødovrebænken anvendes langs hele det grønne spor hvor den placeres i mindre opholdslommer langs kanten. Bænken orienteres ud mod gaden så den ikke kan passeres bagom. Dette giver en ekstra følelse af sikkerhed da mennesker føler sig mest trygge med en beskyttet og tildækket ryg. Ved Aktivitetspladen og Byhaven placeres Rødovrebænken parvis ryg mod ryg så man både kan orientere sig mod gaderummet og mod parkrummet.

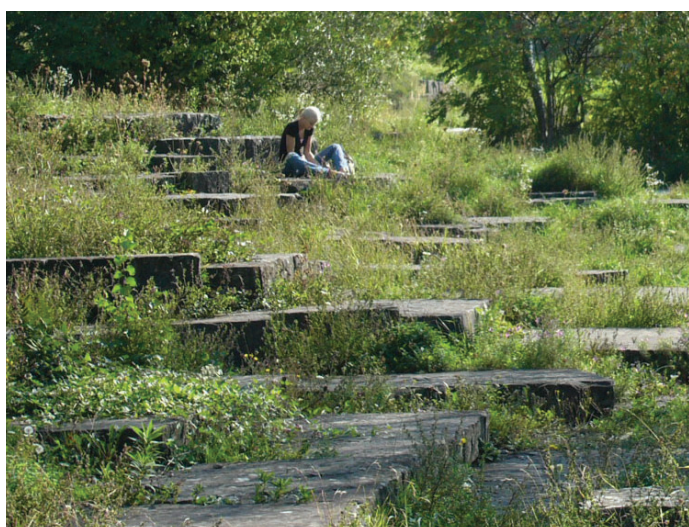
Udover de 2 primære opholdsmøbler placeres der nogle større opholdsdæk i træ på Aktivitetspladsen og i Byhaven. Derudover vil de større kampesten der placeres flere steder i det grønne strøg også kunne anvendes til ophold.

Som affaldsspand anvendes den klassiske COPENHAGEN Skraldespand fra HITSA med Rødovre Kommunes byskjold.

3D visualisering af Byhaven

Reference: Lokalplan nr. 145 inkl. designmanual

11. Belysning

11.1 Lys & tryghed

Lys om aftenen påvirker følelsen af tryghed, men en øget lysintensitet medfører ikke nødvendigvis en øget tryghed. Spots og intense lyskilder kan skabe blændingsgæner og generere mørke skygger og stærke kontraster i byrummet, som gør det vanskeligt at orientere sig og genkende ansigter. Begge parametre som øger utrygheden og mindsker følelsen af velvære i rummet. Det er derfor nødvendigt at balancere mængden af lys og mørke ved eksempelvis at anvende indirekte lyskilder hvor lyset i stedet reflekteres på belægninger og facader og derved skaber en mere jævn og blød belysning.

Vores syn om aftenen er meget mere følsomt overfor lysintensitet end vores syn er om dagen. Balancen eller gradueringen mellem lys og mørke er derfor vigtigt, idet vores syn om aftenen, konstant tilpasser sig til det lyseste punkt i de omliggende lysforhold. Således vil høje kontraster i lysforholdene medføre at vores øje har svært ved at aflæse de rumlige forhold i de områder af et byrum som ligger uden for en belysnings hotspots. Vores nattesyn eksponerer langt bedre ved lavere lysintensiteter og med lavere belysningskontraster. Et lavere intensitets- og kontrastniveau vil således skabe et lettere aflæsligt rum og derved skabe større synlighed og tryghed.

11.2 Lyskoncept for den primære belysning

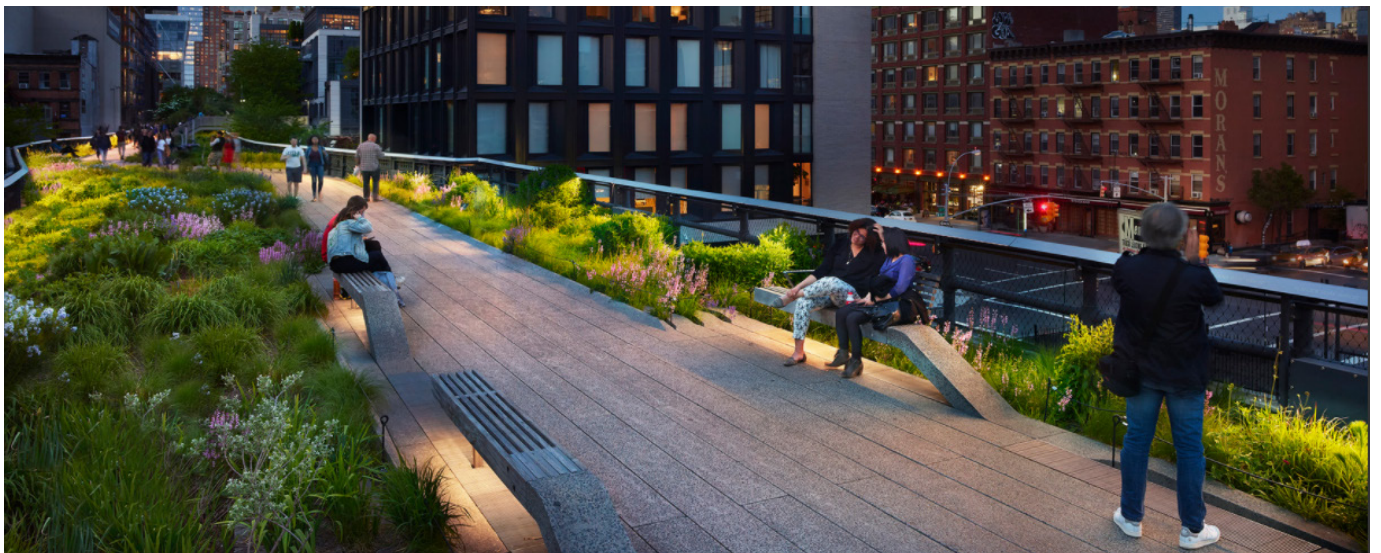
Om aftenen når mørket falder på skaber belysningen i Gartnerbyen et behageligt oplyst rum der inddeler hovedstrøget i mindre rum til færdsel, samvær og uformelt ophold.

Den grundlæggende belysning består i at inkorporere nedafrettet lys i bænke, sidde elementer og trædesten. Denne belysning følger det grønne spor gennem hovedstrøget. Ved at installere lyset lavt undgås blænding og lyset reflekteres op fra den lyse belægning og skaber lys til hyggelige ophold. Lyset fra bygningerne vil sammen med denne grundlæggende belysning skabe et veloplyst og trygt byrum.

11.3 Effektbelysning

I Byhaven foreslås en lysfiberløsning, hvor lysene står som strå inde blandt høje græsser. Dette lys giver en lav kontrast som skaber en blid og dæmpet atmosfære, hvor man både fra stien inde i byhaven og fra belægningen kan betragte lysene i de høje græsser. Herudover er der i trædækket og træbroen indlagt nedad rettet LED, som følger formen rundt.

I Aktivitetshaven vil der være lys under sten og uplights på udvalgte træer som giver en højere kontrast i lyset og derved skaber en mere aktiv stemning.

12. Trafik & tilgængelighed

Hovedstrøget og de grønne områder er indrettet med fokus på tilgængelighed for alle. Alle belagte flader og stier anlægges således med et maksimalt tværfald på 25 ‰ og maksimalt længdefald på 40 ‰. Alle primære gangarealer foran bygningerne og igennem alle byrum er indrettet med taktile ledelinjer og opmærksomhedsfelter. De nye ledelinjer tilsluttes de tilstødende gaders naturlige ledelinjer eller fortovssten i københavnerfortovene. Ydermere anvendes udelukkende betonfliser og savskårne og jetbrændte chaussésten i alle de primære gangarealer.

Hovedstrøget bliver indrettet og skiltet som gågadezone, med renovations- og redningskørsel tilladt. Det bliver også tilladt at cykle på Hovedstrøget, hvilket forventes at kunne ske uden gêne for gående og handicappede, da Hovedstrøget anlægges med et bredt belagt profil.

I forbindelse med projektforslaget er der udarbejdet trafiksikkerheds- og tilgængelighedsrevision på trin 2. Revisionerne følges op på trin 3 i detailprojektet.

13. Øvrige forhold

13.1 Forurenet jord og jordhåndtering

Analyser har vist, at overfladejorden i hele Rødovre Kommune er forurenet med som følge af trafik og industri. Desuden er der registreret V1 og V2 kortlagte arealer indenfor Hovedstrøget, hvilket betyder at der er forventet og påvist forurening. Der er endnu ikke gennemført miljøundersøgelser, som konkret påviser omfanget og graden af forurening indenfor Hovedstrøget. Når forureningsgraden kendes, kan der udarbejdes en jordhåndteringsplan og et konkret anlægsoverslag.

Jordforureningsloven fra Rødovre Kommune kræver en § 8-tilladelse, hvis der bygges på kortlagte ejendomme eller hvis der ændres anvendelse fra erhverv til bolig, børneinstitution eller anden følsom anvendelse.

13.2 Ledninger

Stikledninger afkobles og fjernes fra projektområdet i takt med at eksisterende bygninger ryddes. Nye bygninger forsynes fra omkringliggende veje, så Hovedstrøget i videst muligt omfang friholdes for forsyningsledninger. Hovedledninger bevares som udgangspunkt i Egegårdsvej, som løber på tværs af Hovedstrøget. Eventuelle konflikter mellem projektet og eksisterende ledninger afklares i projekteringsforløbet.

13.3 Bæredygtighedsscreening

MOE har gennemført en bæredygtighedsscreening af projektforslaget for Hovedstrøget. Screeningen er udført som overordnet gennemgang med udgangspunkt i FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. I screeningen udpeges aktuelle fokusområder, gevinster og emner til overvejelse, som eventuelt kan uddybes i en konkret handlingsplan.

13.4 Etapeplan og udførsel

Hovedstrøget projekteres som ét samlet projekt, men forventes anlagt i etaper der kan strække sig frem til 2025. Etapeinddelingen planlægges i takt med at udviklingsplanerne for Gartnerbyen løbende tager form.